

Nägin und, kus mu ihu pöördus pahempidi. Pealispind lõhenes ja paljastus mu verilihal sisemus. Tahtsin mõista, miks see meeletu ja hull sisemus mind on ära teinud, miks ma rahu ei saa.

Pidin tuttavast ümbrusest minema pääsema, et saaksin esimest korda elus mõni nädal üksi olla. Sõitsin Pariisi, linna, kus mu ema ja vanaema olid kahekesi olnud. See oli ainus reis, mille mu ema koos oma emaga iial ette võttis. Tahtsin teha reisi ema maailma ja seetõttu valisingi selle linna. Mõistsin, et tuleb hetkeks eemalduda, nägemaks teda selgemini. Siin oleksin piisavalt kaugel, et olla võimaline valusaks aususeks. Siin oleksin selle keele sees, mida tema oskab.

Minu üüritoa aknast paistsid vaid lagunened kivimüür ja pilvine taevas. Toas oli klaver, mida ma mängida ei osanud, ja voodi, kus ma ei osanud magada. Läksin välja, jooksin piki Seine'i kallast ja jäin seisma alles siis, kui mu keha enam ei jaksanud. Seisin vihma käes ja lasin veel läbi oma naha voolata, igalt poolt, igast ummistunud poorist. Kirjutasin oma taskus olevasse märka märkmikku sada korda, et olen tark naine ja produktiivne kirjanik. Seejärel kirjutasin, et ma ei ole seda, vaid olen hull ja amatöörlük

ja arvan endast liiga palju ja teesklen ja et mul peaks häbi olema.

Mõistsin, et ma ei saa enam eirata seda, mis on mu sees. Mul on see keha, mis on mu ainus kodu. Mitte millegi muu eest ma vastutust ei kannan. Kõik muu jääb siia maha, kui ma suren. Kehast jääb vaid tuhk rannakaljudele või puujuurtele. Mida tunnen ja kogen, kes ma tegelikult olen – see omab tähendust.

Pariis, 4.5.2018

Kallis päevik.

*Ole minuga koos need päevad. Juhtus mis juhtus.
Jälgin tohutut tuviparve Pont des Invalidesi silla all.
Nemad jälgijast ei hooli. Mind ei jälgi keegi. Järgnevad
nädalad on inimkatse, kosmoselend ja sukeldumine
Mariaani süvikusse. Kellegi jaoks võiks see olla virgutav
pagemine kevadisse Pariisi, aga mina ei tulnud siia peitu.
Tulin, et põgenemine lõpetada.*

Iga asi, mis minuga juhtus, mõjutas seda, milliseks kujunesin. Ja ma pean saama sellest rääkida. Ma ei taha kedagi solvata, see pole mu eesmärk. Tahan lihtsalt rääkida. Need on minu kogemused, minu mälestused, minu tõde ja minu versioon asjadest. Tahan kirjutada omaenese häälega. Vajadus saada ja võtta endale ruumi, vajadus oma tõeni jõuda on mu kirjutamise ainsad põhjused.

Tean, et mälu on ebausaldusväärne jutustaja. Igaüks on oma elu peategelane ja kellegi teise vaatenurk minu loole on teine. Sellest hoolimata tahan lisada, et kui keegi sooviks, et temast oleks kirjutatud soojemalt, oleks ta pidanud sellele mõtlema juba kaua aega tagasi.

Selles raamatus räägib väike tüdruk, kellel on tumedad Slokkis juuksed. Ta keerutab kiharat ümber parema nimetissõrme ja unistab. Tüdruk, kelle ema ütleb: kui sa niimoodi jätkad, jääd veel kiilaks.

Tüdrukul on froteebikiinid ja kõrva taga närbunud sinine kannike. Tüdruk on oma sõrmed juustesse torganud, ta seisab jalgupidi basseinis, kus on soe, vaid pahkludeni ulatuv vesi.

Tüdrukut kutsutakse naerulinnuks. Talle meeldib lillede korjamine, klantspildid, kiire hoog, hüplemine, päev läbi kestdvad mängud, sõbrad ja tegelikult kõik, mis maailmas on.

Siin räägib väike tüdruk, kelle tiivad murduvad varakult. Ta saab aru, et hüplev keha on tegelikult parem, kui ta püsib paigal. Ta saab teada, et maailmas leidub musta, väändunut, paha ja valusat. Siin räägib tüdruk, kellele öeldakse, et on olemas üks parem koht kui siinne maailm. See on taevas, kuhu peaks igatsema juba siis, kui oled alles elus.

Siin räägib noor naine, kes ohverdab oma keha süütundele ja teiste pärast söömisele.

Siin räägib täiskasvanud naine, kelle jaoks hullus ja terve mõistus on kehaosad. Neid ei ole anatoomiaõpikus. Neid ei saa joonistada. Neil ei ole välist kuju. Hullus ja terve mõistus on läbipaistev elavhõbe. Nad pääsevad kõikjale. Nad võistlevad omavahel, kuni naine kord sureb.

Mis on eimiski?
Kas see, et ei tunne midagi?
Mis on siis, kui on kõik?
Elu on vahestaadium.
Mu kehas kestab sõda.

Pere

Kaks asja:

1. Maailm on andestamise kool.
2. Pered on keerulised.

Kõike väljapoole jäävat vaatan ma eemalt. Koos mustade, valgete ja igat värvi lindudega. Teen lennukaari, et pilt oleks selgem. Keset seda kõike tuksub sugupõlvede veri. Minu lapsepõlve pere oli väljastpoolt vaadates täiesti tavaline. Sellesse kuulusid ema, isa, üks õde ja üks vend.

Ema peseb haudasid. Ta peseb kevaditi hauakive ja õpetab seda ka noorematele. Hari peab olema pehme ja vesi ihusoe. Nõudepesuainet lisatakse ainult natuke. Ema ei mõista seda, kui hauad jäetakse pesemata. Ma ei tihka talle tõde avaldada. Minu meelest on hauad kaunid, kui nad on sammaldunud. Inimestel on piisavalt tegemist iseenda ja üksteise pesemisega.

Mu isa parandab maju ja autosid. Teda huvitab, kuidas mehaanilised asjad toimivad. Ja kui ei toimi, siis kuidas saaks need toimima. Inimeste juures huvitab teda, milline auto neil on ja miks. Kui ei ole autot, siis miks ei ole autot.

Mu õde maalis ja kavandas riideid. Ta armastas loodust ja loodus armastas teda. Ta suri. Ta on meie perest puudu. Ta on minult puudu. Ta oli minu teine pool. Mina olin olemas, kuna olemas oli ka tema. Me olime kahekesi, aga moodustasime üksuse. Me olime tüdrukud. Umbes nii, nagu käär ja püks ei tähenda midagi, aga käärid ja püksid tähendavad. Kui mu õde suri, oli tema kaotuse kõige valusam metafoor ühe varrukaga kleit.

Mu vend ehitab maju. Ta oskab neid ehitada, aga kavatsseb ehitamise lõpetada. Ta ei talu reegleid ja lubasid, mis ehitamisega kaasnevad. Ta tahab teha, mis pähe tuleb. Ta

tahab varakult pensionile jääda, et võiks teha mida iganes. Siis ehitab ta kindlasti jälle maju, aga ei küsi nende jaoks lubasid.

Kui pereliikmetega kohtume, esitame alati sama näidendit. Vaatame üksteist teatud sorti pilkude ja ilmetega. Kallistame igaühte just sellisel viisil, nagu oleme alati just teda kallistanud. Anname tunnistust sellest, et miski meie vahel ei ole muutunud ja loodetavasti ka ei muutu. Igatsen hetki, mis kestavad nii kaua, kui nad kestavad. Igatsen nukumaja asemele päris inimesi. Praegu tundub mulle, et liigun peeglisaalides, kus näen peegelduvat teiste pilte, ja pilgud valetavad. Unistan, et kuulaksime peres üksteist, vabastaksime üksteist, et võiksime elus olla, liigutada. Unistan, et leiaksin rahu veel enne surma.

See oleks hirmus, kui mu vanemad oleksid juba nüüd surnud. Nendega on kõik veel rääkimata. Veel ei ole hilja.

Iseendaga on mul kõik rääkimata. Kõigiga. Kõik.

Sul on ema juuksed ja isa naeratus. Sul on vanaema tahstejõud ja vanaisa leebus. Sul on meie suguvõsa pepu. Me ei leia sobivaid pükse, kuna meie pepud on nii suured. Meie suguvõsas ei osata laulda. Meil on meie kulmud. Sa oled ilmselgelt üks meie hulgast.

Juba lapsena kirjeldati mu välimust eri aadressidelt pärinevana. Mu silmad olid siit ja suu sealt. Kõik pusletükid kuni nahatüübini välja kuulutati eri sugulastelt pärituteks. Mu seedimine toimis ebakorrapäraselt nagu vanaemal, keda ma ei olnud kunagi isegi kohanud. Oskasin tantsida, kuna mu aastate eest surnud vanaisa oskas käte peal käia.

On lõbustav ja huvitav jälgida teatud värve ja vorme, mida suguvõsad kaasas kannavad. Kuidas ema ja isa peredest pärit rakud loovad kokku saades teatud välimusega ja teatud viisil elus hakkama saavaid lapsi.

Kui suguvõsa lugu sügavamalt uurida, paljastuvad saladused ja traumad. Väline täiuslikkus ei räägi pere kohta midagi. Kui kahe suguvõsa omadused järglastes segunevad, paljastuvad haigused ja veidrused.

Mu ema oli kaotanud kõigepealt oma isa. Seejärel ema. Siis vanavanemad vanadussurmale ja vanema venna alkoholile. Kurbust imesin sisse juba emapiimaga. Õppisin

olema empaatiline. Mõistsin, et naeratades ja hea laps olles saan teda rõõmustada.

Minu emapoolses suguvõsas leidis üliaktiivsust, aspergerlikku geniaalsust, uurijavaistu, kosmopoliitsust, kalduvust sõltuvustele ja kõlvatule elule. Isapoolne suguvõsa seisis õigus- ja arstiteaduste kõrgendikul. Esivanemad on muudetud tardunud vahakujudeks muuseumis, kangelashaudades või kirikuvalitsuses. Mõlemas suguvõsas on rektoreid, õigusteadlasi, arste ja kõigi hauakivid on tambitud Hietaniemi vanasse mulda.

Isa sugulastega veedetud aeg oli kerge ja selge. Ühelt suguvõsapeolt kihutati minuga küll haiglasse ja käsi pandi kipsi. Kui tagasi jõudsin, pigistas üks tädi mu kätt ja ütles, et küll on sellel tüdrukul ikka tugevad käsivarred.

Lapsena näisid isa sugulased mulle sirgjoonelised ja tervemõistuslikud. Nüüd saan aru, et see tulenes nende ametitest, mis olid pärit otsekui „Pentsikute perede” mangust: arst, kirikuõpetaja, jurist, kooliõpetaja. Pered olid rikkumatud ja meeste juuksed lühikesed.

Niikaua kui vaatan perepilti kaugemalt, paistavad teised inimesed nimede ja tiitlitena. Lähemale tulles näen, et igaüks on kellegi tütar või poeg. Vaatan neid ja iseennast kui linnuparve. Mina ei istu oksal, vaid oks on minu sees, selle ümber minu liha ja veri. Tugev risoom painab mu olemasolu tuuma ja tahan selle endast lahti raputada.

Pariis, 5.5.2018

Kirgas kevadhommik. Jooksen piki Seine'i kallast ja jään Point Neufi silla juurde venitusi tegema. Minust mööduvad paarikaupa rivis algklasside lapsed. Nad on koolivormis: tüdrukud valgete triiksärkide, tumesiniste plisseeseelikute, põlvikute ja baleriinadega. Poistel on tumesinised püksid, pintsakud ja lipsud. Rivi liigub aina edasi, kuni üks tüdruk äkki jõepervele maha istub. Ta näitab oma kanda, mille king on villi hõõrunud. Lonkav tüdruk jätkab teekonda, king käes. Poolik baleriin.

Väikesed tüdrukud on kanged. Kõndisin lapsena puhtast solvumisest kümme kilomeetrit puukingadega. Otsustan, et kirjutan märkmikku nimekirja oma lemmikriietest.

LAPSEPÕLVE LEMMIKRIIDED:

- pitsilised aluspüksid Ameerikast, millesarnaseid teistel ei olnud. Ainult minul ja õel (meil ei olnud isiklikke aluspükse, olid tüdrukute aluspüksid, mida kandsime nagu juhtus)*
- helesiniseruuduline pidžaama (õel oli kollaseruuduline), mille rinnaesisel oli pits*
- tumesinine kleit punaste taskutega (õel oli pruun kollaste taskutega)*
- ema õmmeldud helesinised, valgete lilledega froteebikiinid*
- balletikleit ja balletisussid (oli häbi, kui isa sundis ostma selliseid, kus oleks kasvuruumi)*
- must talvekombinesoon, millele oli kirjutatud FIAT (õel oli samasugune)*

- *roheline T-särk, millele oli kirjutatud FIAT (õel ja vennal olid samasugused)*
- *valged põlvikud, mida võisime kanda esimesest maist alates*
- *vanaema mustad võrksukkpüksid ja tema läbipaistev öösärk*

LEMMIKRIIDED NOORENA:

- *ema õmmeldud tumesinised velvetpüksid, mille taskusse võis panna helesinise kammi märgiks, et oled kellestki sisse võetud (see vaheldus kogu aeg, kellest sisse võetud olin, aga vahet sisse ei jäänud, kandsin kammi taskus kogu aeg)*
- *poest ostetud veinpunased velvetpüksid*
- *sinise-punasetriibuline tepitud jope, mis ripub ikka veel mu vanemate suvilas nagis*
- *paksud mustad trikootažpüksid, mille vöökohal oli lai kumm (nendega koos pidi kandma musta toppi. 16-aastaselt proovisin neis riietes ja meigiga välja minna, aga ema ei lubanud. Tema meelest nägin välja nagu sekspomm)*

ÖÄK-RIIDED:

- *teksased, mis me koos emaga Helsingist ostime. Sinisel taustal rohelised V-kujulised tikandid. Mul ei lähe meelest häda pepuga proovikabiinis. Ema pilk, millega ta meenutas, et suguvõsa naistel on suured pepud*
- *valged sirged püksid, mis said ostetud samal korral. Tagasiteel rongis ujutas kuupuhastusveri üle kogu püksitagumiku, see värvus punaseks*

LEMMIKRIIDED TÄISKASVANUNA:

- õhukesed villased riided
- kleidid, mitmesugused
- teksased, kui on mugavad
- nahkjakk, mille kandmiseks kardan enese juba liiga vana olevat

RIIDED, MILLES SOOVIN MAETUD JA PÕLETATUD SAADA (OLULISEM ON ASEND KUI RIIDED):

- vill
- villased sokid
- peopesad ülespoole, jalad laiali
- rõivas, mis on rindkerest vaba ja mille kaelaauk on avar
- vöökohalt liibuv, õlad paljad
- kleit, võibolla must, võibolla tumehall, võibolla meelespeasinine, taevasinine